

دیداری با تأخیر

مشروح سخنان رئیس جمهوری در جمع برندگان طلای کشوری
و اعضای تیمهای ملی المپیادهای ایران در سال ۱۳۸۳

گاهی اوقات تصادف - که ظاهراً دلیلی بر باور به آن نباید باشد، وقتی قواعد عمداً زیر پا گذاشته می‌شود - برای بعضی‌ها خوش یمن نیست. بچه‌های المپادی سال ۱۳۸۳ جزء اولین دوره‌ای بودند که در شهریور ۱۳۸۲ وقتی اردوی مقدماتی تابستانی آنها تمام شد، جشنی برایشان گرفته نشد. ولی یک ویژگی در این جمع نسبت به کل سالهایی که المپیادها در ایران برگزار شده است، دیده می‌شد: از ۳۶ طلای کشوری ۳۵ نفر آنها سمپادی بودند!!! در سال ۱۳۸۳ سمپاد به نمایندگی از کشور ایران، دومین تیم نجوم خود و اولین «تیم ملی نجوم ایران» را به آوردگاههای دانش‌آموزی جهان اعزام نمود که هر ۵ نفر دست پر بازگشتند. طبق معمول سنوات گذشته، امسال در تاریخ ۸۳/۸/۱۱ وزیر محترم آموزش و پرورش درخواست دیدار برای المپیادیهای سال ۱۳۸۳ را از رئیس جمهور نمود، ولی تا تاریخ ۸۴/۴/۱۵ این امر بدون پاسخ ماند. نکته‌ای که برای اولین بار در طول المپیادها اتفاق افتاده، این بود که هر ۲۸ عضو تیمهای ملی ایران از سمپاد بودند؛ ۲۳ نفر برگزیده از سوی باشگاه «دانش پژوهان جوان» و ۵ نفر نجوم که از طریق ستاد مرکزی سمپاد اعزام شده بودند. در دیدارهای پایانی دوره ریاست جمهوری آقای خاتمی، ریاست سمپاد در مورد این اتفاق با رئیس جمهور محترم صحبت و ضمن تقدیم نامه‌ای در پی می‌آید، درخواست دیدار المپیادیهای سال ۱۳۸۳ را نمود.

شماره: ۵۳۲۹۵/ف/م

بسمه تعالی

تاریخ: ۸۴/۴/۱۵

خدمت برادر گرامی جناب حجت الاسلام والمسلمین آقای سید محمد خاتمی ریاست محترم جمهوری

با سلام و تحیات؛ از آنجا که همه ساله اعضای تیمهای ملی المپیادهای ایران ضمن ملاقات با جنابعالی به دریافت هدیه هم نایل می‌شدند، متأسفانه این برنامه برای المپیادیهای سال ۱۳۸۳ صورت نگرفت؛ این در حالی است که شرکت‌کنندگان در مسابقات ژنو که ارزش آن مورد تردید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار گرفته است به این مهم، یعنی ملاقات با شما دست یافتند. لذا درخواست می‌نمایم جهت تقدیر از این عزیزان، که از بین بیش از ۲۰۰ هزار داوطلب مستعد برگزیده شده‌اند، ترتیب یک ملاقات با وجود گرفتاریهای جنابعالی داده شود. قبلاً وزیر محترم آموزش و پرورش، جناب آقای حاجی، طی نامه شماره ۱۴۰/۱۸۹۳۱ مورخ ۱۳۸۳/۸/۱۰ جهت این ملاقات نامه‌ای خدمتتان ارسال نموده‌اند.

با تشکر مجدد.

جواد اژه‌ای
مشاور فرهنگی

در تاریخ ۸۴/۵/۱ این ملاقات صورت می‌گیرد. در گزارش ارائه شده به وزیر محترم تصادفاً! نامی از تیم المپیاد نجوم وجود ندارد، و وزیر از قلمت عدد دختران المپیادی صحبت می‌کند. ریاست سمپاد در حین صحبت وزیر آموزش و پرورش، به رئیس جمهور اعلام می‌کند اینکه از قلمت عدد دختران در المپیادها صحبت شده چندان درست نیست، زیرا فقط ۵ عضو «تیم ملی نجوم ایران» در سال گذشته از دختران دانش‌آموز بوده‌اند که در لیست دختران المپیادی ایران از قلم افتاده است. رئیس جمهور در سخنان خود به این نکته اشاره می‌نماید و در انتهای لیست تهیه شده، نجومی‌ها هم دعوت می‌شوند تا جایزه خود را از دست رئیس جمهور تحویل گیرند.

سمپاد

سخنرانی جناب آقای خاتمی
در دیدار با المپیادی‌های کشور ۱۳۸۴/۵/۱

P

چه روز خوب و با طراوتی برای من است که توفیق پیدا کردم در جمع شما دخترخانمها و آفا پسرهای امیدآفرین میهن مان و سرمایه‌های اصلی کشورمان باشم و طبعاً در روزهای آخر

خدمت‌گزاری با خاطره بسیار بسیار خوشی این مسند را ترک می‌کنم و همیشه چهره گرم و گیرای شما در ذهن من زنده خواهد بود.

○ غرور و خودکم بینی

ما به عنوان ملتی بزرگ و صاحب فرهنگ و پیشینه‌ای درخشان و تمدن آفرین در تاریخ، نه حق داریم که با توجه به این سابقه دچار غرور متفرعانه و مستکبرانه بشویم و نه حق داریم که به خاطر عقب ماندگیهای علمی صنعتی و تاریخی دچار خودباختگی خودکم بینی و بی اعتمادی به خود شویم. البته این واقعیت هست که گذشته ما درخشان بوده و واقعیت است که امروز از خیلی ملت‌ها و کشورها عقب هستیم، اما آنچه که در این میانه هست، این است که همان روح والایی که روزی افتخارات بزرگ آفرید و بشریت را مدیون و مرهون خود کرد، آن روح هنوز هست، هرچند که در کشاکش دوران و حوادث و وقایع مختلف، این روح از اعتلا و پیشرفت بازمانده و امروز باید تلاش بکنیم تا زمینه بزرگی، سروری و سالاری برای این روح ملی و روح تاریخی پیدا شود. درست است که ما در این لحظه باید از غرور مستکبرانه و خودخواهانه پرهیز کنیم، اما نیازمند نوعی غرور ملی هستیم. این را باید پیدا کنیم و براساس آن آینده خود را بسازیم. غرور مثبت ملی، مبتنی بر آگاهی و اراده جمعی ماست. ما باید خود را بشناسیم، خود را باور کنیم و تصمیم بگیریم که از آنچه داریم، چیزهایی بسازیم که نداریم و شایسته آن هستیم.

ما باید با فرهنگ خودمان انس بگیریم و بر فرهنگ تکیه کنیم، ولی با تذکر این نکته که ریشه‌ها و مایه‌های اصلی فرهنگ باید مایه و پایه هویت امروز ما باشد، در عین حال ما باید بدانیم که فرهنگ ما نیازمند نوسازی است. ما می‌توانیم دیندار باشیم، می‌توانیم به هویت فرهنگی خود پایبند باشیم و باید باشیم. اما در این زمان زندگی می‌کنیم و باید دین و فرهنگمان چنان مورد فهم ما قرار بگیرد که بتواند پاسخگوی نیازهای ما در این روزگار باشد. پس باید فرهنگ را پایه و مایه هویت خود قرار دهیم و در عین حال با نوسازی فرهنگی، آماده حضور در دنیای امروز و ساختن دنیای بهتر فردا باشیم. سرمایه‌های ما بسیار فراوان است. صرفنظر از سرمایه‌های مادی - که به لحاظ موقعیت جغرافیایی، بدون تردید ایران ممتازترین وضعیت را دارد - به لحاظ امکانات طبیعی، اقلیم گوناگون و نیز منابع سرشار فراوان و متنوع، امروز ما به لحاظ این امکانات، مستعد کشوری فوق‌العاده پیشرفته هستیم و بالاتر از آن برخوردار از هوش بالایی هستیم.

○ هوش ایرانی

هیچ تردیدی نکنید که متوسط هوش ایرانی از متوسط هوش جهانی و بسیاری از ملت‌ها بالاتر

است. نمونه آن را در همین عزیزان المپادی می‌بینیم که با توجه به امکاناتی که قابل قیاس با امکانات رقیبان آنها نیست، افتخارات بزرگی کسب می‌کنند. این نیست مگر حاصل هوش و ضریب هوشی بالای فرزندان این سرزمین. این سرمایه ماست. گذشته درخشان، هوش سرشار، سرزمین ثروتمند و اینکه باید زمینه‌سازی کنیم تا جمع این عوامل بتواند ما را به مقام تولیدکنندگی اندیشه و صنعت و ثروت برساند تا ما بتوانیم جهان‌ها و ملت‌های دیگر را تغذیه کنیم. ما باید قدرتمند و ثروتمند شویم. تردید نکنید که پایه و مایه ثروت و قدرت، دانش و فن آوری است. بنابراین باید بکوشیم صاحب دانش و فن آوری شویم که اگر نشویم نمی‌توانیم از ارزشهایمان، انقلابمان، و از سرزمینمان دفاع کنیم. هرچقدر هم شعار بدهیم، وقتی پایه و مایه قدرت را نداشته باشیم، این شعارها فقط می‌تواند به صورت عوامل تحریک-کننده‌ای علیه خود ما در بیاید. راه درست، راه پیشرفت در عرصه‌های علمی، فنی و به دست آوردن امکاناتی است که در دنیای امروز وجود دارد.

○ توسعه دانش محور

به همین دلیل در برنامه چهارم توسعه-که این دولت افتخار تنظیم آن را داشت و اجرای آن از آغاز سال ۱۳۸۴ شروع شده و اجرای عمده آن را دولت محترم بعدی خواهد داشت - ما مبنای کار را توسعه دانش محور قرار دادیم و چاره‌ای نداریم که در این مسیر گام برداریم، به شرط اینکه به حق، به همه لوازم و شرائط محور قرار دادن دانش و تصاحب تکنولوژی تن بدهیم.

خوشبختانه کارهای بزرگی صورت گرفته است و همین جا عرض کنم که لازم است نظام‌گزینش المپیادها به عنوان اساس کار در کل آموزش و پرورش ما در بیاید تا در جهت ارتقا علمی، بالابردن سطح دانش و بینش فرزندانمان بتوانیم پیش برویم.

برادر عزیز و بزرگوارم جناب آقای حاجی به کارهایی که شده است، اشاره کردند، من هم خیلی سریع اشاره می‌کنم. امروز ما شاهد رویش و افزایش «مدارس استعدادهای درخشان» در کشورمان هستیم. ایجاد مدارس «نمونه دولتی» بیشتر در مناطقی که محرومیت فراوان است، ولی استعدادهای خوبی دارد برای پرورش استعدادهای مناطق محروم، تأسیس پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها و پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی که زمینه رشد پژوهش و اندیشه را در دانش‌آموزان ما بالا می‌برد، هزاران اثر ارزنده که در «جشنواره جوان خوارزمی» یا در جریان پدیدار شده و انشاءاله ماندگار «پرسش مهر» بروز و ظهور پیدا کرده است و یکی از سرمایه‌های بزرگ ماست، و صدها شکل غیردولتی جوانان در عرصه‌های دینی، فکری، فرهنگی، ورزشی، اجتماعی و علمی، اینها همه بسترهایی است که ما را به

آینده بهترمان امیدوار می‌کند؛ بستر رویش اندیشه و فکر نسل نوجوان و جوانی که آینده کشور در اختیار اوست. و آخرین گام که خدا را شکر می‌کنیم که بالاخره با کشاکش های بزرگی که در ظرف یکسال و نیم، دو سال گذشته شد، تأسیس «بنیاد نخبگان» با مسئولیت دائمی معاون اول رئیس جمهور برای متمرکز کردن رسیدگی به امور نخبگان زیر نظر مستقیم رئیس جمهور است، اما هنوز ما کارهای زیادی در گسترش باشگاهها و انجمن ها داریم و از جمله انجمن مخترعان جوان، که اخیراً هم افتخارات بزرگی را برای ما کسب کردند و مقدماتش فراهم شد.

○ تخصصی شدن دانش

نکته مهمی که در دنیای امروز مطرح است و علاقه مندم شما فرزندان عزیز، فاخر و بزرگوار این ملت و کسانی که امید آینده این کشورید به آن توجه بکنید، این است که تخصصی شدن دانش طبعاً فواید فراوانی برای بشر داشته است و دستاوردهای زیادی به همراه داشته است، اما این فواید در کنار خودش مشکلات و زیانهای خاصی هم داشته است و آن اینکه بشر امروز را در سطح علمی بشر تک ساحتی و یک شأنی بار آورده است. جامعیت دانشمندان در زمان گذشته را هیچ وقت دانشمندان امروز ندارند گرچه در رشته خود اصلاً قابل قیاس با آنچه که در گذشته بود نیستند.

از یک طرف ما برای پیشرفت علم نیاز به تخصص داریم، و از سوی دیگر باید کاری کنیم که این بشر از تک بعدی و تک ساحتی بودن نجات پیدا بکند. به همین دلیل، هم در رشته‌ها، رشته‌های دانش و رشته‌های ترکیبی، مورد توجه قرار گرفته و هم به گرایشهای بین رشته‌ای در مجامع و دانشگاههای پیشرفته، بسیار به آن اهتمام شده است. این را باید گسترش داد و بیش و پیش از این که ما به صورت رسمی گسترش بدهیم، شما که در اوان کار علمی و فکری هستید، به شدت باید نسبت به مسائل هنری، ادبی، فرهنگی، فلسفی، اخلاقی و معنوی توجه بکنید.

یک عالم بزرگ فیزیک اگر با شعر که روح حیات و آهنگ تپش و حرکت زندگی است، آشنا نباشد و نیز با تاریخ، فلسفه، اخلاق و عرفان، زندگی یک بعدی خواهد داشت، در حالی که در این فضا حتی از دانش خودش هم لذت بیشتری خواهد برد و هم بهره بیشتری خواهد رساند.

به هر حال این یک مسئله مهمی است که اگر از آغاز کاری که شما دارید خودتان را تربیت فکری می‌کنید و به این مسائل در ورای گرایش های خاصی که به رشته های ویژه دارید، توجه داشته باشید؛ مطمئناً هم خودتان آینده قشنگ تر و زیباتری خواهید داشت، هم وجود شما برای جامعه تان نافع تر خواهد بود.

○ المپیاد نجوم

از عزیزانی که در رشته های مختلف صاحب مدال ها و موفقیت هایی شده اند نام برده شد. جناب آقای «دکتر اژه‌ای» اینجا به تیم اعزامی «نجوم» اشاره کردند که البته ظاهراً سال گذشته از طریق باشگاه نرفتند و در سال آینده می‌روند. پنج دخترخانم که همه شان هم صاحب مدال شدند و این هم افتخار دیگری برای جامعه ما بود. به هر حال همه مان باید دست به دست هم بدهیم، با همه مشکلات و موانعی که وجود دارد، تنگ نظریهای که هست و کمبودهایی که وجود دارد، ما در موقعیت ممتازی هستیم و فرصت خیلی زیادی هم نداریم. جهان به سرعت دارد تحول پیدا می‌کند؛ ما، هم باید عقب ماندگی گذشته را جبران کنیم، هم پا به پای پیشرفت‌های امروز جلو بیایم و این با همت شما جوانان و نیز پیشکسوتان شما دانشمندان و بزرگواران میسر خواهد شد.

همه ما باید دست به دست هم بدهیم و از این فرصتها استفاده کنیم و از جمله برنامه پنج ساله دانش محور را، جلدی بگیریم. در این برنامه هم توجه زیادی به گسترش علم و دانش شده است. از جمله اینکه ما بتوانیم به لطف خداوند سهم بودجه‌های تحقیقاتی را به ۱/۲ تولید ناخالص داخلی برسانیم که البته باز هم از دنیا عقیم، ولی یک جهش بزرگ هست.

من برای همه تان آرزوی پیروزی می‌کنم و یاد خوش با شما بودن و چهره زیبا و گرم و پرنشاط شما دیدن را همواره با خودم خواهم داشت.

شاد، کامروا، سرافراز و موفق باشید.

